

דף יב.

עין משפט א.ו.ז.

יו"ד סימן רסז סעיף כ.בא.

כ. יכול הרב לומר לעבדו עשה עמי ואיני זנך^ט, אבל עבדים של נכסי מלוג חייב לזונם^י ואינו יכול לומר להם כך.

הגה: י"א דבשנת בצורת אינו יכול לומר לעבד איני זנך שאין מרחמין עליו^ב, אבל יכול לומר לו צא מעשה ידיך במזונותיך אע"פ שאינם מספיקין.

כא. כו. הקוטע יד עבד כנעני של אחר נותן לאדונו חמשה דברים^ל, והעבד ניזון מצדקה אע"פ שהאדון לוקח השבת, שהרי יכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך, והריפוי נותן לרפואתו של העבד ואם אמדוהו להתרפאות בה' ימים ועשו לו סם חזק שמיחר להתרפאות בג' ימים, האדון לוקח היתרה אע"פ שהעבד נצטער בסם החזק.

הגה: כ"ש אם אדונו חבל בו דפטור^מ.

דף יב:

עין משפט ב.ג.

יו"ד סימן רסז סעיף כא

עיין לעיל דף יב. עין משפט א

ט. ממסקנת הגמ' בגיטין דף י"ב ע"א, והיינו רק בעבד כנעני אבל לא בעבד עברי, וכך היא בכתובות בפ' אע"פ, ואף שאין לנו היום ע"ע מ"מ נפ"מ לעבד עברי שקנוי לו למעשה ידיו כמו בסעיף י"ד שאינו יכול לומר לו עשה עמי ואיני זנך. ש"ך ס"ק ל"ג. ובעבד כנעני שאומר לו עשה עמי ואיני זנך היינו שילך ויתפרנס מן הצדקה, שישראל מצווים להחיות העניים שבניהם או יחזר על הפתחים. ש"ך ס"ק ל"ד.

י. טור בשם הרמב"ם בפ"ט מעבדים, וכמ"ש בריש פ"ז דיבמות, שע"מ כן הכניסה לו אותם, ומ"מ הבעל יכול לומר לו איני נעבד ואיני זן, כ"כ הכ"מ והב"ח. ש"ך ס"ק ל"ה.

כ. דעת תוס' הרא"ש והרשב"א, אבל הרי"ף והרמב"ם לא ס"ל כן.

ל. מימרא דר"י בגיטין י"ב ע"א. וחמשת הדברים הם נזק צער ריפוי שבת ובושת. ועיין בחו"מ סי' ת"כ דנתבארו דיניהם.

מ. ממשנה בב"ק פ"ז ע"א. והיינו בעבד כנעני אבל בעברי חייב בכולן חוץ מהשבת, שם במשנה, ועיין בש"ך בס"ק ל"ז מה שהעיר.

ח"מ סימן תכד סעיף ג

ג. החובל בעבד כנעני שלו פטור^א, חבל בו אחר רבו נוטל ה' דברים^ב ואפי' צערו בסם ונתרפא במהרה הרי כל רפואתו לרבו.

ג. ממשנה שם פ"ז ע"א, ואפי' הכהו מכה שאין בה שוה פרוטה ואין אומרים שחייב עליה מלקות ודלא כמ"ש הב"י דבכה"ג אפי' בעבד שלו חייב מלקות. סמ"ע ס"ק ד'. ופטור, דמה שקנה עבד קנה רבו.

ס. ואע"פ שהריפוי צריך ליתן לרופא מ"מ נפ"מ אם אמדוהו לרפואתו תוך ה' ימים וריפאו רבו בסם חריף תוך יומיים היתרה לרבו, מגיטין י"ב ע"ב. סמ"ע ס"ק ה', וזהו מה שמסיים בשו"ע.